

بیشترین تأکید را بر گسترش و توسعه حوزه‌های علمیه داشت...

گفت و گوی شاهد باران با شیخ اسدالله حرشی همکلاسی شهید سیدعباس موسوی

شمس‌الدین و برخی روحانیون آغاز کردیم اما، اولین تماس ما با علمای بزرگ حوزه علمیه نجف اشرف با آیت‌الله شهید سیدمحمدباقر صدر بود. هنگامی که در لبنان زندگی می‌کردیم درباره ابعاد فکری و فرهنگی این شخصیت بزرگ مطالب زیادی شنیده بودیم، به‌ویژه اینکه کتاب‌های ارزشمند او همچون «اقتصاد ما» و «فلسفه ما» را خواننده بودیم، و تأثیر ژرفی بر روحیه‌مان گذاشته بود. در واقع شناختی که از شهید سیدمحمدباقر صدر داشتیم ما را برای دیدار او بسیار علاقه‌مند کرده بود. سیمایی که از شهید صدر در ذهن

خویش ترسیم کرده بودیم، این سیما پس از اولین دیدار با او دگرگون شد. همچنین در جلسات متعددی که به محضر ایشان می‌رسیدیم او را بزرگ‌تر از آنچه که شناخته بودیم می‌یافتیم. به هر حال شهید صدر مسئولیت رسیدگی به تحصیلات حوزوی‌مان را به بهترین شاگردان خود مانند دکتر جعفر شمس‌الدین و شهید آیت‌الله سیدمحمدباقر حکیم و آیت‌الله سید محمود هاشمی و آیت‌الله سید کاظم حائری واگذار کرد. و این اساتید ما را مورد عنایت ویژه خود قرار دادند.

آیا سید شهید علاوه بر تحصیل در نجف، در فعالیت‌های سیاسی و اجتماعی و فرهنگی آن روز عراق شرکت می‌کرد؟

در حقیقت هدف اصلی شهید سیدعباس موسوی از عزیمت به نجف اشرف فراگیری علوم دینی و معارف اسلامی و سایر برنامه‌های درسی حوزه علمیه بود. او با علاقه‌مندی و نشاط فراوان در همه کلاس‌های درس شهید صدر به‌ویژه در مراسم سخنرانی‌های ایام تعطیلات مذهبی مانند ایام ولادت و رحلت ائمه معصومین (ع) حضور می‌یافت. بی‌تردید شهید سیدعباس موسوی برای تحصیل علم و انتقال آن به جامعه لبنان زحمات زیادی متحمل شد اما، با این حال همه خاطره‌های دوران تحصیل چند ساله در کنار این شهید گرانقدر در نجف اشرف زیبا و شیرین است. او پس از بازگشت به لبنان در راه تأسیس حوزه علمیه‌ای پویا، به منظور آموزش انسان‌های متعهد و فداکار گام برداشت. تا این حوزه بتواند مشکلات و نیازمندی‌های روز جامعه را رسیدگی کند و خدا را سپاس که به آرزوی

در آغاز گفت‌وگو بفرمایید برخورد امام موسی صدر با سیدعباس موسوی چگونه بوده است؟

همان‌گونه که بیشتر لبنانی‌ها می‌دانند، شهید سیدعباس موسوی ابتدا توسط امام موسی صدر شناسایی، و در دانشسرای علوم اسلامی شهر صور پذیرفته شد. نظر به اینکه سیدموسوی صدر در زمینه‌های دانش و اخلاق و رفتار نیکو طلاب علوم دینی را ارشاد و توجیه می‌کرد، در سایه این عنایت‌ها میان سایر طلاب و سیدعباس موسوی از آغاز ورود او به دانشسرا روابط دوستانه برقرار شد. گمان کنم راهیابی سیدعباس به دانشسرای علوم اسلامی شهر صور در نتیجه نگرش او به شخصیت علمی و فرهنگی شخصیت امام موسی صدر بوده است. به یاد دارم هنگامی که سیدموسوی صدر مردم جنوب لبنان را به اهدای خون به مجاهدان فلسطینی فرا خواند، سیدعباس یکی از پیشگامان اجرای این طرح بود. او با انگیزه فراوان مردم را به اهدای خون تشویق کرد. شهروندان لبنانی در دوران حضور مقاومت فلسطینی در جنوب لبنان به صورت گروهی به بیمارستان‌ها و مراکز درمانی شهر صور مراجعه می‌کردند و هر شهروند چندبار خون اهدا کرد. درست است که امام موسی صدر این فراخوان را مطرح کرد اما، سیدعباس این کار را با شور و اشتیاق و به بهترین شکل ادامه داد.

چگونه جنابعالی و شهید موسوی تصمیم گرفتید به نجف اشرف بروید؟

در اوایل دهه هفتم از قرن بیستم، هر دو تصمیم گرفتیم تحصیلات علوم دینی را در حوزه علمیه نجف اشرف ادامه دهیم، همه گونه وسایل سفر را آماده کردیم و از طریق سوریه عازم عراق شدیم. در نجف کسی را نمی‌شناختیم و چمدان‌های خود را کنار خیابان پیاده کردیم. آنگاه شیخ حسن قیسی که یکی از علمای لبنانی است و شناخت قبلی از او نداشتیم، به‌طور اتفاقی در حال گذر از آن خیابان بود به طرف ما آمد و پرسید که شما از لبنان آمده‌اید؟ به او گفتیم آری ما طلبه هستیم و از لبنان آمده‌ایم و همین الان وارد شهر نجف شده‌ایم. آقای قیسی به مدت دو هفته در منزل شخصی‌اش از ما پذیرایی کرد، تا اینکه توانستیم محل سکونت در مدرسه ازدیه تهیه کنیم.

سپس دروس خود را بیدرنگ با دکتر شیخ محمدجعفر

خود رسید.
بفرمایید سیدعباس موسوی نسبت به ناپدید شدن امام موسی صدر چه واکنشی نشان داد؟

شکی نیست که شهید سیدعباس موسوی، پس از ناپدید شدن امام موسی صدر، یکی از افرادی بود که شکوهمندترین تظاهرات اعتراض آمیز را در لبنان به راه انداخت. او همواره میان شیخ محمد مهدی شمس‌الدین و علامه سیدمحمدحسین فضل‌الله در حال رفت و آمد بود، تا به تحرکات همگانی قوی و سرنوشت ساز در جهان اسلام

در حقیقت هدف اصلی شهید سیدعباس موسوی از عزیمت به نجف اشرف فراگیری علوم دینی و معارف اسلامی و سایر برنامه‌های درسی حوزه علمیه بود. او با علاقه‌مندی و نشاط فراوان در همه کلاس‌های درس شهید صدر به‌ویژه در مراسم سخنرانی‌های ایام تعطیلات مذهبی مانند ایام ولادت و رحلت ائمه معصومین (ع) حضور می‌یافت.

در اعتراض به ناپدید شدن امام موسی صدر دامن بزند زیرا، روابط و همکاری امام صدر و سیدعباس به‌ویژه پس از بازگشت او به لبنان بسیار گسترش یافته بود.

شهید موسوی پس از بازگشت به لبنان، بیشترین تلاش خود را روی چه مسائلی متمرکز کرده بود؟

او بیشترین تأکید و تلاش خود را روی گسترش و نوآوری حوزه‌های علمی و باور ساختن اندیشه اسلامی طلاب حوزه علمیه متمرکز ساخت. چرا که باور فکری طلاب، خود به‌خود تأثیر مثبتی بر روی عموم مردم می‌گذارد. تنها هدف سید ساختن عالم و روحانی متعهد نبود، بلکه اهداف بزرگ‌تری را دنبال می‌کرد، و تصمیم داشت به وسیله علمای دین و طلاب متعهد، امت را بسازد و توانمند کند. می‌کوشید به مشکلات مردم رسیدگی کند. نیازهای فکری و اجتماعی‌شان را برآورده کند. این سید شهید این گونه فکر می‌کرد. به‌طور مثال در نجف اشرف به فراگیری متون کتاب‌های «اقتصاد ما» و «فلسفه ما»، و سایر بحث‌های فقهی و اصولی اکتفا نمی‌کرد بلکه، معتقد بود که علمای متعهد بایستی همه مسائل مورد نیاز جوانان جامعه را فرا بگیرند.

